

Η Φ Υ Σ Ι Σ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΦΡ. ΠΡΙΝΤΕΖΗΣ

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

ΜΕΤ' ΕΙΚΟΝΩΝ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ-ΕΠΙΣΤΗΜΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Συνοψάζεται εἰς δεκτοὺ πάντας.
Δημοσιεύονται τὰ ἐγκρινόμενα ἔργα
καὶ αἱ εἰκόνας συνεργατῶν καὶ καλ-
λετεχνημάτων. Ἀγγελίαι μετ' εἰκό-
νων. Συνοδομαὶ δεκταὶ εἰς χαρτονομί-
σμα πάντος ἔθνους, προπληρωταί.

Ἐκαστὸν φύλλον λεπτὰ 15.
Πόλησις εἰς τὰ κίβωκα καὶ πρακτο-
ρεία. Τόμοι ἀπλ. 8ρ. 8, χρυσῶδ. 10.
Ἐξωτ. φρ. 14. Οἱ συνοδομαὶ λαμ-
βάνουσι μέρος δωρεάν εἰς τὰ λαχεῖα
καὶ καλλιτεχνικὰ ἔργα τῆς «Φύσεως».

ΓΡΑΦΕΙΑ : Ὁδὸς Κυνοσάργου ἀριθ. 34 καὶ ἐν τῷ Θεάτρῳ Κωμωδιῶν.—ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ : Ἐσωτερ. 8ρ. 8,—Ἐξωτερ. φρ. 10

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ. Ὁ Βλανκάρδος καὶ ἡ θεωρία τῆς ἐξελίξεως, ὑπὸ Φ. Π. — Τὸ ἐν Σινάφῳ θρησκευτικὸν Συνέδριον, ὑπὸ Ν. Κ. Μακάρου. — Περί τῆς γενέσεως τῆς Νεοελληνικῆς γλώσσης, ὑπὸ Ἀθ. Πετρίδου — Ἡ περὶ χολέρας καὶ πανούκλιας παράδοσις, ὑπὸ Σ. Π. — Ζωὴ καὶ ἐρήμωσις ὑπὸ Ροῦ. — Ἡ Πλάνη (ποίημα) ὑπὸ Π. Πλατανίτη. — Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἀδελφοῦ μου, ὑπὸ Κ. Δεληγιάννη. — Αἰνύγματα. — Ἀλληλογραφία τῆς «Φύσεως». — Ἐρωτοποιήσεις. — Ἀγγελίαι, κτλ.

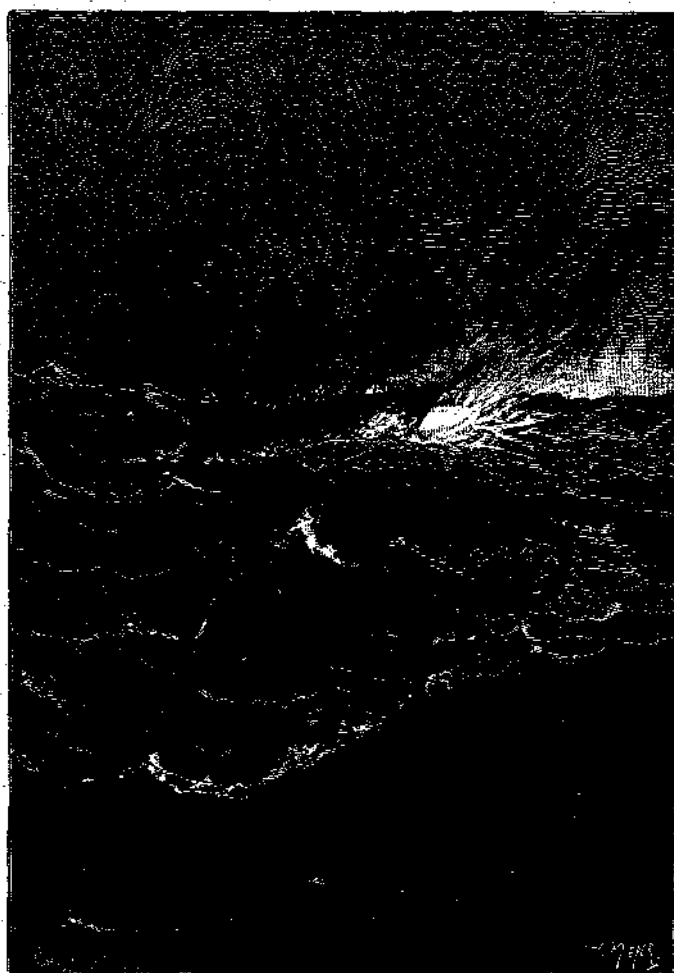
Ο ΒΛΑΝΚΑΡΔΟΣ ΚΑΙ Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΞΕΩΣ

Ὁ Βλανκάρδος εἶναι φυσιολόγος ἐγκριτος, καὶ ἰατρός διαπρεπής, μέλος δὲ τῆς ἐν Γαλλίᾳ Ἀκαδημίας τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν. Ὅπως σχηματίσθαι ἐπιστημονικὴν πεποίθησιν, δὲν περιωρίσθη εἰς ἀποκλειστικὴν ἀνάγνωσιν ὑλιστικῶν συγγραμμάτων, ἀλλὰ μετέβη εἰς ὅλας τὰς χώρας, ὅπου ἐδύνατο ἐπιτοπίως νὰ παρατηρήσῃ σπουδαῖόν τι φαινόμενον, ἀπὸ τῆς Σικελίας μέχρι τοῦ Σηπηλαίου τῆς Ἀδελοβέργης καὶ συναθροίσας πληθὺν γεγονότων καὶ παρατηρήσεων, ἐδημοσίευσεν τὴν περὶ τῶν «ἐμβίων ὄντων» πραγματείαν του, ἐν ἔτει 1888.

Κατὰ τὸν ἐπιστήμονα τοῦτον, κατόπιν πολλῶν μελετῶν, ἐκζητήσεων καὶ πειραμάτων, δύο ἐπιστημονικαὶ ἀλήθειαι ἐξηκριβώθησαν πρῶτον ὅτι ἡ ζωὴ δὲν δύναται νὰ παραχθῇ ἀπὸ τῆς ἀνοργάνου ὕλης, καὶ δεύτερον, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὁμοίως ἀδύνατον νὰ παραχθῇ διὰ μεταμορφώσεως ἄλλου ζωικοῦ εἶδους, ὡς διδάσκει ἡμῖν ἡ Δαρβίνειος θεωρία.

Ὁ Βλανκάρδος ἀντικρούων τὸν Δαρβίνον, λέγει, ὅτι κατορθώσας εὖτος νὰ παραγάγῃ ποικιλίας εἶδους δὲν παρήγαγε νέον τι εἶδος ἐξ ἑτέρου, ἀλλὰ προέβαλε τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἐξελίξεως, βασιζομένην εἰς τὴν μεταλλαγὴν τῶν εἰδῶν, ἣτις δὲν μαρτυρεῖται ὑπὸ τῆς φύσεως, ἐν ἣ κυριαρχεῖ ὁ νόμος τοῦ ἀσυγγύτου καὶ ἀμεταβλήτου αὐτῶν. Ὅτε δὲ ὁ Δαρβίνος ἠθέλησε νὰ διατυπώσῃ δι' ὑποδειγμάτων τὴν θεωρίαν του καὶ μὴ

εὐρίσκων οὔτε ἐν τῇ φύσει οὔτε ἐν τῇ κτηνοτροφίᾳ ἴχνος τοιοῦτων μεταμορφώσεων, ἠναγκάσθη νὰ προσφύγῃ εἰς φανταστικὰς ἐπινοήσεις, ὡς ὁ ἴδιος ἀνωμολόγησε, ὁ Βλανκάρδος ἀντέταξεν αὐτὰ τὰ γεγονότα. Ὅλα ὅσα ἠκριβώθησαν κατὰ τὴν μετάδοσιν καὶ συντήρησιν τῆς ζωῆς τῶν ἰχθύων, τῶν μελισσῶν, τῶν ἐντόμων, τῶν κονίκλων, τῶν προβάτων καὶ ἄλλων κτηνῶν, ὅλα τὰ πειράματα τὰ γινόμενα ἐν Εὐρώπῃ καὶ Ἀμερικῇ παρά τε τῶν φυσιολόγων καὶ τῶν κτηνοτρόφων, ἐξετάζει εἰς τὸ σύγγραμμά του ὁ Βλανκάρδος, ἐπικαλούμενος τὰς γνώμας καὶ μελέτας τῶν σπουδαιοτέρων ζωολόγων καὶ φθάνει εἰς συμπεράσματα βεβαιούντα τὸν περὶ ἀμεταβλήτου τῶν ζωικῶν εἰδῶν ἀκαμπτόν τῆς φύσεως νόμον, τὸν καταδεικνύοντα φαντασιώδη καὶ ἀνυπόστατον τὴν Δαρβινικὴν τῆς ἐξελίξεως θεωρίαν.

ΖΩΗ ΚΑΙ ΕΡΗΜΩΣΙΣ

ὑπαρξῖν ὡς ἀσφαλίζουσιν τὴν ζωὴν τῶν ἰσχυροτέρων ὀργανισμῶν, βεβαιούσιν ὅτι αἱ ποικιλίαι καὶ αἱ μεταβολαὶ τῶν μορφολογικῶν χαρακτηριστικῶν ἢ καὶ τῶν ἐνστικτικῶν διακινούνται καὶ ἀναπτύσσονται διὰ τῆς κληρονομικῆς μεταδόσεως, ὁμιλοῦσι περὶ τῆς σπουδαιότητος τῆς ἐπιδράσεως τοῦ κλίματος κτλ, ἀλλ' ἡ ἔρευνα μᾶς ἀπομακρύνει

« Ἡ ἀνθρωπίνῃ προσπάθεια πρὸς μεταβολὴν τῶν εἰδῶν, λέγει ὁ Βλανκάρδος, οὐ μόνον ἀπέβη ματαία, ἀλλὰ καὶ κατέστησεν ἀδιαφιλονίκητον τὸν περὶ ἀμεταβλήτου τῶν εἰδῶν νόμον, διότι καὶ αὐταὶ αἱ ποικιλίαι ἐν τῷ εἶδη ἐκλείπουσιν ἅμα ἐκλείψῃ ἡ καταβαλλομένη τέχνη καὶ ἐνέργεια. Τὸ φυσικῶς ἀδύνατον τῆς μεταβολῆς τῶν εἰδῶν ἀποδεικνύεται διὰ τοῦ πλήθους τῶν γενομένων μέχρι τοῦδε πειραμάτων. Παριστάνουσι τὴν πάλιν διὰ τὴν

από τοιαύτα φαντασιώδη παραληρήματα. Οι τύποι των ειδών διεκρίθησαν κατά τὸ παρελθόν και διατηροῦνται ἀόκιμοι και ἀμετάβλητοι ἐν μέσω τῶνα ἀριθμῶν ποικιλιῶν. Διίσχυρίζονται, ὅτι ἡ ἀνέλιξις τῶν ζωικῶν ὄντων εἶνε και ἐνδελεχῆς και προοδευτική, ἀλλὰ τὰ πράγματα ἀποδεικνύουσιν, ὅτι ἡ ἀνέλιξις αὐτῆ ἔχει ὡς ὄριον τοὺς ἰδιόζοντας χαρακτήρας τοῦ εἶδους, οὐδέποτε δὲ παρατείνεται πέραν τῶν ὀρίων τοῦ τύπου, εἰς ὃν ἀνήκουσιν! «**Επιστήμων δ' ἀκραφῆς ὁ Βλανκάρδος, ἐπάγεται: «ἐάν τὸ ἐλάχιστον εἶχομεν τὸ ἐκ μὴ ῥι ο ν τῆς πιθανότητος, ὅτι ζωικὸν τι πλάσμα κατάγεται ἀπὸ πιθηκοειδὲς ὄν, θ' ἀπεδεχομέθα ἐκθύμως και θά προεκκηρύσομεν τοῦτο ἄνευ ἐνδοιασμοῦ, διότι διὰ τὸν φυσιοδίφην πᾶσα ἀποκαλυπτομένη ἀλήθεια τῶν νόμων τῆς φύσεως εἶνε κατάκτησις πολῦτιμος.**»

Φ. Π.

ΤΟ ΕΝ ΣΙΚΑΓΩ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ

Γνωστὸν εἶνε ἤδη εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς «Φύσεως», ὅτι τελευταίως συνήλθεν ἐν Σικάγῳ θρησκευτικὸν συνέδριον, ἔπου παρέκλήθησαν οἱ ἐπιστήματα τῶν ἐπιστημόνων και οἱ προεβήχοντες τῶν διαφόρων θρησκευτικῶν ἀποχρώσεων, σκοπὸν ἕνα ἔχοντες, τὴν ἀπὸ κοινοῦ ἐν πνεύματι εἰρήνης και ἀγάπης συζητήσιν περὶ τῆς πρὸς ἀλλήλους δυνατῆς συνεννόησεως ὡς πρὸς τὰς γενικὰς ἀρχὰς τοῦλάχιστον, ἐπὶ τῶν ὁμοίων στηρίζονται αἱ πολλὰ και ποικίλα θρησκείαι.

Και ἐκ πρώτης μὲν ὄψεως ὁ σκοπὸς τοῦ συνεδρίου ἔχι μόνον δύσκολος ἦθελε φανῆ, ἀλλὰ και ἀδύνατος και βέβαιον τὸ ντυάμιον τῆς ἐπιτυχίας του, διότι χάσμα μέγα φαίνεται, ὅτι εἶνε ἀναωρμένον μεταξὺ τοῦ βουδδισμού, ἐπὶ παραδείγματι, και τοῦ χριστιανισμοῦ, τοῦ πολυθεϊσμοῦ και τοῦ μονοθεϊσμοῦ, τῆς λατρείας τοῦ κτίσματος και τῆς λατρείας τοῦ Μεγάλου Τέκτονος. Ἀλλ' εἰάν ὅμως ἀπὸ ὑψηλοτέρας ἀπόψεως θεωρήσωμεν ὅλας τὰς ὑπαρχούσας θρησκείας, δυναμέθα νὰ συμπεράνωμεν λογικῶς, ὅτι εἶνε δυνατὸν νὰ ἐπέλθῃ διὰ τοῦ χρόνου τὸ ποθοῦμενον ἀποτελεσμα, ἡ πλήρης συνεννόησις ὄλων τῶν θρησκευμάτων πρὸς ὄριον τοῦ ἀψευδοῦς λόγου τοῦ Χριστοῦ «καὶ γεννησεται μία ποιμνὴ εἰς ποιμνῆν», ἂν ἀποκαταλήπτως και ὑπὸ τοῦ θεοῦ πυρὸς ὑπεκκλιώμεθα οἱ πρωτοστατοῦντες εἰς τὴν λύσιν τοῦ μεγάλου τούτου ζητήματος και πράγματι ἐν τῷ τελευταίῳ συνεδρίῳ ἐφάνη, εὐτυχῶς, τὰς τις λίαν εὐοίωτος πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ποθομένου σκοποῦ, διότι ἐν πολλοῖς σημείοις, κατ' ἀρχὴν τοῦλάχιστον, ἐπῆλθε συμφωνία και συνεννόησις. Καὶ οὕτως ἔπρεπε νὰ γίνῃ, διότι ὑπάρχει κοινὸς τις δεσμός, ὅστις συνενώνει τὰς διαφόρους θρησκείας πρὸς ἀλλήλας, κοινὴ τις και ἐνιαία βάση ἐπὶ τῆς ὁποίας ἀπασαὶ αὐταὶ ἐπαναπαύονται. Ἡ κοινὴ αὕτη βάση εἶνε ἡ ἐν αὐταῖς ἀπαστράπτουσα μεγάλη ἰδέα τοῦ Θεοῦ, τοῦ Δημιουργοῦ τοῦ σύμπαντος κόσμου και ἡ ἀπὸ γεγεῶς εἰς γενεάν διεικνύουσα δὲ ὄλων τῶν ἀτόμων, δι' ὄλων τῶν φυλῶν, δι' ὄλων τῶν ἔθνων, δι' ἀπάσης τῆς ἀνθρωπότητος: διότι ἡ ἰδέα τοῦ Θεοῦ εἶνε συνυφασμένη, οὕτως εἰπεῖν, μετὰ τῆς συνειδήσεως τοῦ ἀνθρώπου ἢ συνειδήσις, και περὶ τῆς ὁποίας οὐδεὶς ἀμφιβάλει, ὑπάρχει ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἀκριβῶς, διότι ὑπάρχει Θεὸς ἂν ὁ Θεὸς δὲν ὑπῆρχεν, ἡ συνειδήσις δὲν θά' εἶχε λόγον ὑπάρξεως και ἐπειδὴ πάντες ἔχομεν συνειδήσιν, καίπερ ἐκδηλουμένην ὑπὸ διαφόρους βαθμοὺς ἀναπτύξεως, ἔπεται, ὅτι και πάντες ἔχομεν ἐν ἡμῖν και τὴν ἰδέαν τοῦ Θεοῦ και αὐτοὶ δ' οἱ ἀρνούμενοι αὐτὴν λεληθῶτες, πιστεύουσιν εἰς αὐτὸν, διότι εἶνε ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ ἀρνήσις πράγματός τινος, ἂν ἐκ τοῦ προτέρου δὲν ἔχομεν γινῶσιν τινα αὐτοῦ τούτου τοῦ πράγματος, τὸ ὁποῖον ἀρνούμεθα ὑπὸ τὴν ἐποψὴν ταύτην οἱ ὕλισται εὐρίσκονται εἰς γελοῖαν ἀντίφασιν πρὸς αὐτούς.

Ἀπασα λοιπὸν αἱ θρησκείαι ἔχουσι μίαν και τὴν αὐτὴν βάση, τὸν Θεόν, τὸν ὁποῖον ὅμως παριστῶσιν ὑπὸ ποικίλους τύπους, ὑπὸ διάφορα ἐν ὁμοίαις τῶν αἰώνων. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθές, ὅτι ἡ διάφορος περιβολὴ δὲν μεταβάλλει και οὐσίαν τὸ πρόσωπον, τὸ φορὸν αὐτῆν, οὐχ' ἦτον ὅμως εἶνε ἐπίσης ἀληθές, ὅτι ἀναλόγως τοῦ σχήματος και τοῦ χρώματος αὐτῆς τελειότερον ἐκδηλοῦται και αὐτὸ διὰ τοῦτο και ἐξ ὄλων τῶν θρησκείων ἡ τελειότερα εἶνε ὁ χριστιανισμός, διότι δι' αὐτοῦ ἐκδηλοῦται ὁ

Θεὸς ἐν ἀπάσῃ τῇ πραγματικότητι, τῇ τελειότητι και τῇ μεγαλοπρεπείᾳ αὐτοῦ δι' αὐτοῦ ἀποκαλύπτεται ἡ ἀληθὴς σχέσις τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἀνθρώπον και τὸν λοιπὸν κόσμον δι' αὐτοῦ ὁ ἀνθρώπος ἀπὸ ἀπλοῦ ἔρποντος σκόληκος ἐντός τῆς ἰλῦος τῆς ἀγνοίας και τῆς ἀνηθικότητος μεταβάλλεται, ὡς διὰ μαγικῆς ράβδου, εἰς ὑψηλὴν ἀετὸν, τανύοντα μεγαλοπρεπῶς τὰς πτέρυγας αὐτοῦ και τείνοντα ἀπᾶστας πρὸς τὸν οὐρανόν, ὅπου ἡ αὐτοαλήθεια και ἡ αὐτοαγαθότης δι' αὐτοῦ ὁ ἀπόκληρος γίνεται υἱὸς προσφιλῆς και ἀποκτᾷ τὸ δικαίωμα τῆς ἐλευθέρως εἰσόδου εἰς τὰ μεγαλοπρεπῆ δώματα τοῦ οὐρανοῦ δι' αὐτοῦ ἡ καρδιά μεταβάλλεται εἰς ἐργαστήριον ἠθικόν, ὅπου ἕκαστος κτύπος αὐτῆς εἶνε εἰς κτύπος τῆς σφύρας ὑπὸ τὴν ὁποίαν σφυραλετταῖται και μίξ ἀρετῆ.

ὑπὸ τοιοῦτων σκέψεων κατελήρημεν, ὅταν ἀνέγνωμεν τὰ περὶ τοῦ ἐν Σικάγῳ θρησκευτικοῦ συνεδρίου δημοσιευθέντα ἐν τῷ τελευταίῳ ἀριθμῷ (ἔτος Β' ἀριθ. 5) τῆς ἐν Βέρνη ἐκδομένης Διεθνολογικῆς Θεολογικῆς Ἐπιθεωρήσεως (Revue internationale de Théologie), περιοδικῶν μεγίστης σπουδαιότητος ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῶν διαφόρων θρησκευτικῶν ζητημάτων, περὶ τῶν ὁποίων πραγματεύεται λίαν δὲ θερμῶς συνιστῶμεν αὐτὸ διὰ τῆς «Φύσεως» εἰς τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ζητήματα ἐνασχολουμένους.

Τὰ ὀλίγα δὲ ταῦτα περὶ τοῦ ἐν Σικάγῳ θρησκευτικοῦ συνεδρίου προθύμως ἀναδημοσιεύσαμεν κατὰ μετάρρασιν ἐν ταῖς στήλαις τῆς «Φύσεως» πρὸς χάριν τῶν ἀναγνώστων, και, ὡς εἴπωμεν, τῶν ἀναγνώστριων αὐτῆς, ἀφοῦ και ἡ γυνὴ διὰ τοῦ χριστιανισμοῦ ἐμορφώθη ἠθικῶς, ἀνεπτύχθη πνευματικῶς και ἀνυψώθη εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν αὐτῇ θέσιν ἐν τῇ οἰκογενείᾳ, ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ἐν τῇ ἀνθρωπότητι και ἀνεκτίσθη τὰ σχετικῶς πρὸς τὴν φύσιν αὐτῆς, τὴν ὁποίαν ἰδωρήσθη αὐτῇ ὁ Δημιουργός, ἀνακαλλοτρίωτα δικαίωμα ὡς σύζυγος, ὡς πολίτης, ὡς ἀνθρώπος.

Τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἐν τῇ Διεθνολογικῇ Ἐπιθεωρήσει δημοσιεύμενα ἔχουσι ὡς παρὰ πόδας.

Περιμένοντες τὴν δημοσίευσιν τῆς ἐπισήμου ἐκθέσεως τοῦ ἐν Σικάγῳ συνεδρίου, περιοριζόμεθα πρὸς τὸ παρὸν νὰ μεταδώσωμεν εἰς τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας τὰς διαφόρους παρὰ διαφόρων δημοσιευθείσας ἐκθέσεις περὶ τῶν ἀπαγγελλθεισῶν ὁμιλιῶν και τῶν πράξεων τοῦ συνεδρίου τούτου.

Διὰ τῶν δημοσιευθεισῶν τούτων ἐκθέσεων πληροφοροῦμεθα περὶ τοῦ εἰρηκικοῦ πνεύματος, ὑπὸ τοῦ ὁποίου ἐνεπνεύετο τὸ συνέδριον ὡς και περὶ τῆς πλήρους αὐτοῦ ἐπιτυχίας, ἡ γένει δὲ λέγομεν, ὅτι ἐθιμάβευσεν ἐν αὐτῷ ἡ ὑπεροχὴ τοῦ Χριστοῦ και τῆς θρησκείας αὐτοῦ. Ὁ καθηγητῆς κύριος Bonet Maury ὡμίλησεν οὕτως: «Ἡ ὑπηρεσία, και δὴ ἡμεγίστη ἔσως, τὴν ὁποίαν προσήνεγκε τὸ συνέδριον τοῦ Σικάγου, εἶνε, ὅτι ἐν αὐτῷ ἐστράφη ἡ ἡμετέρα προσοχὴ πρὸς τὰς βθεταῖς πηγὰς και πολλαῖς κεχυμέναις τῆς παγκοσμίου θρησκείας, τῆς ὁποίας αἱ λοιπαὶ θρησκείαι ἀποτελοῦσι τὰς διαφόρους παροχετεύσεις αὐτῆς. Ἐν αὐτῷ ἠγθάνθημεν, κατὰ τὴν ὠριάν ἐκφρασὴν τοῦ πανοσιωτάτου Battous, τοὺς παλμοὺς μίαν και τῆς αὐτῆς καρδίας, ἡ ὁποία πάλαι ὑπὸ τῶν διαφόρων θρησκευτικῶν τύπων και ὑπὸ τὰς μᾶλλον ποικίλας ἰερτικῆς περιβολῆς. Τοῦτο δ' ἐγκώριον ἦμιν, ὅτι τὰ μόνιμα και ἀναλλοίωτα στοιχεῖα τῆς θρησκείας εἶνε ἐκεῖνα, τὰ ὁποία ὑπάρχουσι κοινὰ παρ' ἀπάσης σχεδὸν ταῖς θρησκείαις: ταῦτα δ' εἶνε ἡ πρόσθεσις πρὸς τὴν ὑπέτακτον ἰδεῶδες ἀρετῆς, δικαιοσύνης και ἀγαθότητος, ἡ περιβαλψις τῶν πτωχῶν και δυστυχῶν, ἡ ἐλπίς μελλούσης και βελτίονος ζωῆς.» Ἐν γένει τὸ συνέδριον κατέθετο τὰς βάσεις, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζόμεθα αἱ διάφοροι χριστιανικαὶ ὁμολογίαὶ τοῦλάχιστον, δύνανται νὰ προβῶσιν εἰς τὴν πρὸς ἀλλήλας συνεννόησιν. Πᾶς δὲ συνεχίσει αἱ ἐκκλησίαι και αἱ ἰεραποστολικαὶ ἐταιρίαι τὰ ἐκ τοῦ συνεδρίου τούτου διδάγματα και τοὺς πῆθους αὐτοῦ; τοῦτο ἤδη περιμένομεν μετ' ἐλπίδος και ἀνησυχίας.

Ὁ δὲ κύριος A. Sabatier τελευταῖον οὕτω τὸ ἐγκώμιον, τὸ ὁποῖον πλέκει ὑπὲρ τοῦ συνεδρίου τούτου. «Ἐπιθυμῶ, εἶπε, καλῶς νὰ με ἐνοήσωσιν οὐδῶλως διίσχυρίζομαι, ὅτι ἐκ τῆς συναφείας ἀπασῶν τούτων τῶν ἰδιαίτερων θρησκείων προκύπτει ἡ ἰδέα παγκοσμίου τινὸς ἀνωτέρας θρησκείας, προπαρασκευαζομένης οὕτως, ὡστε νὰ γίνῃ ἀσπαστή και μετὰ τῆς ὁποίας νὰ συνενωθῶμεν, ἐγκαταλειπομένων τῶν ἄλλων.»

«Ὅχι! Οὐδῶλως ὑπὸ τοιαύτην ἐννοίαν οὐδεμία ἐγένετο ἀποκάλυψις ἐν Σικάγῳ και ἠθέλετε εἶχε ἀδικον ἂν, ἀναχωροῦντες διὰ

τὴν Ἀμερικὴν, εἴχετε τὴν ἐλπίδα, ὅτι ἠθέλετε ἀνακαλύψαι ἐν αὐτῇ τὸν φόντικα τοῦτον, τὸν ὁποῖον ὀνομάζουσι θρησκείαν τοῦ μέλλοντος. ἠθέλετε δ' εἶχε διδομένα τινα νὰ εἴρητε τὴν θρησκείαν ταύτην τοῦ μέλλοντος μόνον ἐάν μὲν γινῆ πιστοὶ ἐν τῇ ὑμετέρᾳ ἐνοῦ δ' ἐκείνην περὶ τῆς ὁποίας εἶθε ἐν συνειδήσει πεπεισμένοι και παρὰ τῆς ὁποίας ἀπολαμβάνετε μυστικῶς τὴν ὑμετέραν χαρὰν και τὴν ἰσχύν και τὴν παρηγορίαν και τὴν ζωὴν. Μόνον ἐάν μὲν γινῆτε, λέγω, πιστοὶ εἰς αὐτὴν και προσπαθῆτε νὰ ἐγκύψητε και ἐμβαθύνητε περισσώτερον εἰς αὐτὴν, προχωροῦντες μέχρις αὐτῆς τῆς οὐσίας αὐτῆς και μανθάνοντες νὰ μὴ συγχέητε τὸν χυμὸν μετὰ τοῦ φλοιοῦ, μήτε τὸν καθαρὸν σίτον μετὰ τοῦ ἐλαφροῦ ἐλύτρου. Ὅτι δ' ἀπεκάλυψε τὸ συνέδριον τοῦ Σικάγου εἰς ἐκεῖνους, οἱ ὁποῖοι γινώσκουσι νὰ σκέπτονται περὶ παντός, τὸ ὁποῖον ὑποπίπτει πρὸ αὐτῶν, εἶνε ὅτι και τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶνε ἡ ἐντελής θρησκεία, τὴν ὁποίαν ποθεῖ ἀπασα ἡ ἀνθρωπότης, οὐδεὶς ὅμως τύπος χριστιανικός, ἡ ἄλλος τις ἤδη πραγματοποιηθείς, εἶνε ἀπᾶστας ὁ ὁριστικός, ὅτι οἱ θρησκευτικοὶ ἀνθρώποι, ἀληθῶς ζῶντες και σύνεχως προοδεύοντες εἶνε ὡς προσκνηταί, οἱ ὁποῖοι προσπελάουσι και ἀναρριχῶνται ἐκ διαφόρων μερῶν εἰς τὸ ἅγιον ὄρος. Ἐκ τοῦ σημείου τῆς ἀναχωρήσεως αὐτῶν εἶνε λίαν ἀπομακρυσμένοι ἀπ' ἀλλήλων και δὲν δύνανται νὰ λάθωσιν οὐδεμίαν γνώσιν οἱ μὲν περὶ τῶν δὲ ἄλλα καθῶσιν ἀνέρχονται, ὁ κῶνος στενοῦται και αἱ συγχλίνοσται ἀτραποὶ συμπλησιάζουσι. Ἦλθε λοιπὸν ἡ στιγμή, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ ὀδοιπόροι φαίνονται ἰκανῶς ἤδη πλησίον ἀλλήλων, ὡστε νὰ τείνωσιν τὴν χεῖρα και νὰ δύνανται ν' ἀνέρχωνται τοῦ λοιποῦ πλέον ὁμοῦ ἀλληλοδοθοῦμενοι πρὸς τὴν φωτοδόλον κορυφῆν.»

N. K. Μάκαρος.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΓΕΝΕΣΕΩΣ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

και ὅτι κατὰ τινὰς τῶν λόγιων οὐκ ἔστιν εὐλογὸν πλεόν νὰ θεωρηται(ς) ὡς συνέχεια τῆς ἀρχαίας.

α'. Πολλὰι συζητήσεις ἐσχάτως ἐγένοντο μεταξύ τῶν λόγιων περὶ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἐγεννήθη ἡ Νέα Ἑλληνικὴ Γλῶσσα, ἣν λαλεῖ τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ὡσαύτως και πλείεσται ὅσαι ἐκζητήσεις ἐπιστημονικαὶ περὶ τῆς ἀνεκᾶθεν ἐξελίξεως τῆς Ἑλλν. Γλώσσης καθ' ἀπάσας τὰς ἐποχὰς και καθ' ἀπαντας τοὺς αἰῶνας μέχρι σήμερον, ὡστε νὰ θεωρηται συνέχεια τῆς ἀρχαίας και κατ' ἀκολουθίαν γένεσις ἰτέρας Νέας γλώσσης, οὐχ ὑφίσταται οὐ συνέθη τοιοῦτον τι γλωσσολογικὸν φαινόμενον παρὰ τῷ Ἑλληνικῷ ἔθνῳ και τὰ γλωσσολογικὰ φαινόμενα ὁμοία εἶνε παντὶ ἑτέρῳ φυσικῷ φαινόμενῳ, προερχομένῳ ἐκ τινος αἰτίου οὐδὲν γὰρ ἄνευ αἰτίου ἀλλὰ και τὰ γλωσσικὰ φαινόμενα ἐξ αἰτίων προέρχονται, ὡς γνωστὸν, ἐξ ὧν τινὰ μὲν εἶσι ἀπόρροια τῆς φυσικῆς ἐξελίξεως ἄλλα δὲ συνέπειαι σπουδαιῶν λόγων, ἐπιδράσεων σοβαρῶν ἐπ' αὐτῶν, ἐξακκησάντων και μεγάλων γεγονότων, ἅτινα ἐπισυνέβησαν παρὰ τῷ Ἑλληνικῷ ἔθνῳ, ἐν τῷ διαστήματι τριῶν χιλιάδων ἐτῶν, καθ' ἃς ἤμας, παρηκμασι και παρήλθεν ἡ Γλῶσσα ἐν ἣ σήμερον εὐρίσκειται καταστάσει.

β'. Καὶ περὶ μὲν τῆς ἀπὸ Ὀμήρου μέχρι τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου και τῶν διαδόχων αὐτοῦ ἐποχῆς τῆς Γλώσσης οὐδεὶς λόγος ἵσταῦθα (α) μᾶλλον ἡμῶν τὸ ἐνδιαφέρον κινεῖ ὡς πρὸς τὸν σκοπὸν μας ἢ ἀπὸ τῶν Διαδόχων, και ἀκριβέστερον εἰπεῖν ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων προιοῦσα γλωσσικὴ ἐπὶ τὸ κατωφερέστερον ἐξελίξις διότι ἕκαστε κατὰ τινὰς ἐλαβεν ἀρχὴν νεωτέρα τις μορφή τῆς γλώσσης, ἣν γένεσιν τῆς Νέας εὐαρεστοῦνται ἀποκαλεῖν οἱ τὴν ἀπονέκρωσιν τῆς ἀρχαίας πρεσβεύοντες, ὡς μὴ ὠφείλει! Ἀλλὰ πόθεν προήλθεν ἡ νεωτέρα αὕτη μορφή; Τινὲς μὴν παραδέχονται ὅτι ἡ μεταβολὴ τῆς ποιότητος τοῦ τόνου ἐπῆνευεν ἐν τῇ γλώσσῃ τὸν τοιοῦτον τῶν μορφῶν αὐτῆς σηημασιμὸν, καθότι ἡ

(α) Ἡμῶν ἡ τάσις ἐνταῦθα πρὸς τοὺς ἐπιγενομένους χρόνους ἄφορᾷ, και περὶ αὐτῶν ὁ λόγος, διότι περὶ τῆς νεωτέρας γλωσσικῆς μορφῆς πρόκειται.

ποιότητος τοῦ τόνου περιβάλλεται τῷ χαρακτήρι τῆς γενικόττης ἀκριβῆς ὁμοῦ ἐπιστημονικῆ παρ' αὐτῶν τοῦ ποιου ἐρμηνεία οὐ δίδεται οὐδὲ τί δηλοῖ ἡ ὀξεῖα τάσις ἡ ὀξύ τόνος και ἡ βαρεῖα τάσις ἡ βαρὺς τόνος διότι, ἐάν μὴ ἀπατώμεθα, ἡ ὀξεῖα παριστᾶνέ τὴν ὀξεῖαν ἢ λεπτοφῶν προφορὰν τῆς συλλαβῆς, ἐν ἣ ἐτίθετο, ὡς και ἡ βαρεῖα τὴν βαρεῖαν ἢ χαλεπὴν ἢ δ' ἐπιπλοκὴ αὐτῶν τὸ ἐναρμόμιον τῆς προφορᾶς τῆς γλώσσης τῶν ἑθῶν. «Linguae deorum» κατὰ τὸν Κικέρωνα, ἐφ' οὗ διατηρεῖτο τὸ τοιοῦτον τῆς λαλιᾶς διὸ και ἐξεφράσθη ὡς ἀνωτέρω, ὁ μέγας ῥήτωρ και πολιτικός τῆς ἀρχαίας Ῥώμης. Ἀλλ' ἐν ποίᾳ ἐποχῇ ἐφευρέθησαν οἱ τόνοι; και τίς ὁ πρῶτος αὐτοῦ; εἰσηγησάμενος; και τί τὸ κινήσαν αὐτὸν αἰτίον; Διονύσιος ὁ Θραξ Γραμματικός ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ ἐπραγματεύθη τὰ περὶ τούτων και προσφῶδις ἐν γένει. Ἀλλ' Ἀριστοφάνης ὁ Βυζάντιος περὶ τὸν β' π. χ. αἰῶνα ἐπενόησε τὴν ἐπιθεσιν σημείων τινῶν, ἐκ τῆς Μουσικῆς τῆς Ἑλληνικῆς εἰλημένων, ἐπὶ τῶν συλλαβῶν τῶν λέξεων, προσδιορήσας και τὴν σημασίαν αὐτῶν: ἦτο ἐν ἄλλοις ὄροις ἐκφράσεως, ἐπὶ μὲν τῆς προφορᾶς μὲν λεπτῆ φωνῆ νὰ τίθηται ἡ ὀξεῖα, ἐπὶ δὲ τῆς ἐν παλαιῇ ἢ βαρεῖα, και οὕτω συνετέλεσε τὸ ἐπ' αὐτῷ ἵνα συντηρηθῇ ὡς ὁλὸν τὸ ἀλώθητον τὸ χαλεπὸν και ἐναρμόμιον τῆς προφορᾶς εἰς τὰ στόματα τῶν τότε Ἑλλήνων, οἵτινες εἰς τὰς ὁμοίας τὴν προφορὰν λέξεις ἤρξαντο νὰ παρεκκλίνωσιν τῆς πατρίου συνθηλαίας, καθ' ἣν διεκρίνοντο αἱ τοιαῦται λέξεις διὰ τοῦ τονισμοῦ διάφοροι οὔσαι, ὡς π. χ. ὁμοία τὸ οὐδ, και ὁμοία τὸ θηλ. τοῦ ἐπιθέτου τούτου ἀκέραια και ἀκραια, ἄγια και ἄγία κλ. Καὶ ἰδοὺ τὸ αἴτιον, ὅπερ παρώτρυνε τὸ ὀξυδερκὲς πνεῦμα τοῦ Ἀριστοφάνους νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐπινοήσιν τοῦ μέσου τούτου τῆς συντηρήσεως τῆς ἀρχαίας συνθηλαίας ἐν τῇ προφορᾷ. Μεγίστη δὲ χάρις ὀφείλεται αὐτῷ διὰ τὴν τοιαύτην ἐπινοήσιν, καθόσον και εἰς ἀπαντας τοὺς ἐφεξῆς αἰῶνας μέχρι σήμερον τὸ σύστημα αὐτοῦ ἐπέδρασεν εὐεργετικῶτατα και συνετέλεσε τὰ μέγιστα εἰς τὴν συντήρησιν τῆς πατρίου ἀρχαίας προφορᾶς και συνεπῶς εἰς τὴν ἀπόκρουσιν τῆς νεοκροφανείας τῆς ἀρχαίας.

γ'. Ἐν τῷ τονισμῷ τὰ μακρὰ και βραχεῖα ἔσχον ἐπιρροὴν ἀγνωστον ἡμῖν αὕτη ἐστὶν ἡ ἀλήθεια. Καὶ οὐ μόνον παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις Ἑλλῆσι τοῦτο τὸ γλωσσολογικὸν φαινόμενον παρατηρεῖται, ἀλλὰ και παρ' αὐτοῖς τοῖς ἀρχαίοις ὡς π. χ. ἀρχαία, ἐν ἣ και ἡ λήγουσα μακρὰ και ἡ παρλήγουσα ἄλλ' ἡ μὲν παραλήγουσα φιλῆ προφορᾷ συνωδύετο, διὸ και ὀξύνεται, ἡ δὲ λήγουσα βαρεῖα διὸ και βαρύτονοι αἱ τοιαῦται λέξεις ἀποκαλοῦνται ὑπὸ τῶν γραμματικῶν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἐνταῦθα ἡ μακρότης τῶν φωνηέντων; οὐδῶλως. Τοῦτο παρατηρεῖται εἰς ἀπειροπληθεῖς λέξεις τῆς ἀρχαίας, ἃς ἐάν γράψωμεν ἐνταῦθα ἀνά μιαν, οὐδὲ τόμον ὀλοκληρον χωρησῆαι ἂν ταύτας, τὸ δὴ λεγόμενον ὡστε καταφαίνετ' ἐνταῦθα γλωσσολογικὸν φαινόμενον διὰ τοῦ ὁποίου τὸ αἴτιον εἰσέτι ἐπιστημονικῆ ἐξακριβώσεως οὔτε ἐπεγένετο και τελεία κατανόησις διότι εἰ τὸ τοιοῦτον ἀκανθῶδες ζήτημα λελυμένον ἦν ἐπ' ἀκριβείας, οὐκ ἂν τοσαῦται συζητήσεις ἐγένοντο οὐδὲ τοσαῦται θεωρίαι ὡς πρὸς τὴν λύσιν αὐτοῦ ἐπεφαινοντο οὐδὲ τὸ περιεργάτερον πάντων, τινὲς μὲν νὰ παραδέχονται τὴν νεκρωσὴν τῆς ἀρχαίας, τινὲς δὲ τὴν συνέλειαν τῆς ζωῆς αὐτῆς ἄχρι τοῦδε.

δ'. Ὁ Χριστιανισμὸς τὴν γλῶσσαν οὐδῶλως ἐβλαψεν ὡς πολλοὶ πιστεύουσιν, οὐδὲ τὴν ποιήσιν τὴν Ἑλληνικὴν, ἢ τὴν Ῥητορικὴν κλ. οὐδὲ τὰς ἐπιστήμας, και ἐν γένει τὴν πρόοδον τοῦ ἔθνους ἄλλα εἰσὶ τὰ αἴτια, περὶ ὧν ἐν συνόψει λέγομεν τάδε.

Γενικῶς ἐστὶ παραδεδειγμένον ὅτι ἡ ἐθνικὴ πτώσις ἔθνους τινος ἡ ἀκριβέστερον εἰπεῖν, ἡ πολιτικὴ αὐτοῦ πτώσις, ἐστὶν ἡ παραίτιος τῆς πτώσεως τῆς ποιήσεως, ῥητορείας, μουσικῆς, ζωγραφικῆς, γλυπτικῆς, ἀρχιτεκτονικῆς και τῶν παραρτημάτων αὐτῶν ἐν γένει, ἢ ὡς λέγουσιν οἱ νεώτεροι, τῆς συναίσθησεως τοῦ Καλοῦ (le gout). Τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, ὡς πᾶς τις γινώσκει, ἐπαθε πτώσιν δεινὴν πρὸ τῆς διαδο-

σεως του Χριστιανισμού εις την Ελλάδα. "Αρα ούκ εστιν αίτιος αυτός της πτώσεως των «Ωραίων Τεχνών» (beaux-arts) ανά την Ελλάδα, και κατά συνέπειαν δίν δικαιούται ό φρονών το τοιοῦτον διότι τότε φαίνεται επιλήμων των ιστορικών γεγονότων. Οι Αιτωλοί πρώτοι καθήρξαντο του καταστρεπτικού διά την άτυχή ήμων πατρίδα έργου, συλίσαντες το περίφημον Μαντεϊόν της Δωδώνης και καταστρέψαντες τά πάντα εν αύτῳ, πλην του ιεροῦ σηκοῦ, κατά την μαρτυρίαν Διοδώρου του Σικελιώτου· άλλα μήπως έφείσθησαν των λοιπῶν ιερῶν της Ελλάδος οι Αιτωλοί; ό Σύλλας όποιαν καταστροφήν έπήνεγκεν εις τό άστν της Παλλάδος κατά την πολιορκίαν και μετ' αύτην; πόσα ήρωασεν από την Ολυμπίαν και μετὰ τον θαυμασμόν, όν τῷ Ολυμπίῳ Διί, τῷ ενί των θαυμάτων του κόσμου, έπέδειξεν; ό δέ Μέτελλος εν Κορίνθῳ όποιον εξολοθρευμένον, όποιαν έρημωσιν προϋξένησε; Έθνος υποκειμένον εις τάς άπολύτους κυβερνήσεις των εν Ρώμης ύπάτων και άνθυπάτων, οτινες άπερρόφον πάσαν ικμάδα πολιτισμοῦ εν Ελλάδι, και έπίεστρεφον διά τοῦτο πλουσιώτατοι εις τάς όχθας του Τιβερίως. — Έθνος, τέλος πάντων, διατελοῦν υπό ξενικὴν πίεσιν, έστι δυνατόν να συντηρή άμμοίον από Καλόν; (le gout); έχει τά μέσα της αναπτύξεως των «Ωραίων Τεχνῶν»; Δύναται να τροφή μουσικούς, Ζωγράφους, Γλύπτας, Αρχιτέκτονας, επαξίως του όνόματός αὐτῶν; Φυσικῶ τῷ λόγῳ λοιπὸν έπήρχετο ή βαθμιαία καταπτώσις και κατά την έποχὴν των αυτοκρατόρων και μετέπειτα καθ' όλα τά εἶδη του έπιστητοῦ και συνεπῶς και εις την γλώσσαν, έως οὐ ή εισβολή των θνῶν ή μετανάστευσις, ως λέγεται, έπήνεγκε τό καιρίον κατ' αὐτῶν τραῦμα· επειδή οι Γότθοι, οι Αβαροι, οι Οὔνοι, οι Σκυθαι, οι Σλαῦοι και οι Σαρακηνοί άπανταχόθεν εισελαύνοντες εις τό κλασσικόν έδαφος εν πυρί και μάχαιρα εδήωσαν τάς πόλεις, εξερήμωσαν τάς χώρας και εξηνάγκασαν τάς διαφόρους Έλληνικάς φυλάς να καταφύγωσιν εις τά ὄρη, ένθα οι μὲν πολιτικοί αὐτῶν άνδρες διετήρησαν άμμοίον τό εθνικόν φρόνημα, οι δέ σοφοί υπό τό ένδυμα του καλογήρου εν τοῖς κελίοις των Μοναστηρίων άντέγραψον τους κώδικας των άθανάτων ήμων προγόνων, και διδάσκοντες τά κατ' αὐτούς συντήρηον την Έλληνικὴν γλώσσαν, την προφοράν αὐτῆς την ιερὰν αὐτῆς μουσικὴν, ή την Ορφικὴν καλουμένην, και εν γενεί τά ήθη και εθνικά έθιμα, εξ ὧν άπάντων άνιθαλε και πάλιν ή Έλληνική παλιγγενεσία.

ε'. Έκ πάντων τούτων συνάγεται ότι ό Χριστιανισμός εν τῷ μέσῳ του γενικοῦ τούτου κατακλυσμοῦ ήν ως άλλη κιβωτός του Νῶε; ής ένδον διαφυλάχθησαν διά των Κλημένων Αλεξανδρείας, Κυρίλων, Οριγενῶν, Χρυσόστομων, Βασιλίων, Γρηγορίων, Αθανασίων, Δαμασκηνῶν, Φωτιαν, Ευσταθίων, και άλλων άπειροσπληθῶν σοφῶν του Χριστιανισμοῦ άνδρῶν τά έπιστημονικά έκείνα έναύσματα, άτινα μετὰ την έλωσιν της Κωνσταντινουπόλεως διαδοθέντα εις την Δύσιν έπήνεγκον την αναγέννησιν των έπιστημῶν, την μεταρρυθμίσιν των Διαμαρτυρομένων εν τῷ Παπισμῳ και εν γενεί την άναμόρφωσιν της ανθρωπότητος, ήτις όσημέραι προάγεται εν τῇ προόδῳ του πολιτισμοῦ και των έπιστημῶν εν γενεί. Έάν ή εθνοσώταρα αὐτή κιβωτός του Χριστιανισμοῦ κατεποντίζετο εις τον Γενικόν των βαρβάρων κατακλυσμόν του Μεσαιῶνος, έρωτῶμεν τους φρονούντας τά άντίθετα; ένα ήμιν εἰπωσιν εν τιμῃ και καθαρῶ καρδίῃ και εν συνειδήσει άγνῇ, όποια θά ήτον ή τύχη του άτυχοῦς ήμων εθνους; όποια ή τύχη αὐτῆς εν γενεί της ανθρωπότητος; Γνωστόν ότι εν τῇ άρχῇ και γενεί του Χριστιανισμοῦ εν τῷ ή Λατινικῇ Γλώσσῃ ήν ή έπίσημος του τότε κόσμου Γλώσσα ολοκληρου διά την κυριαρχίαν έφ' όλης της γνωστῆς τότε Οικουμένης των Ρωμαίων, ή Έλληνική Γλώσσα έθεωρήθη άρροδιώτερά προς έκφρασιν των ύψηλῶν ιδεῶν και άρχῶν της χριστιανικῆς σοφίας και άρετῆς; καθὼ γλώσσα του έπιστημονικοῦ κόσμου· διό και προετιμήθη εν τῇ πρωτοτύπῳ συγγραφῇ υπό του έπιστημοῦ μαθητοῦ, Ιωάννου του Θεολό-

γου και των λοιπῶν μαθητῶν του «Λόγου». Σαφέστατα καθοράται εν τούτοις ή καθαρά Έλληνική βάση του Χριστιανισμοῦ, τό Εὐαγγέλιον, όπερ εν Έλληνικῇ γλώσσῃ εκηρύχθη και διεδίδετο εν συγγραφαῖς· εάν τό Εὐαγγέλιον έγράφετο εις την λατινικὴν ή εις άλλην τινα γλώσσαν, βεβαίως ό Έλληνισμός τότε πράγματι, θά εξημιούτο καιριώτατα, οὐ μόνον εν εκείναις ταῖς έποχαῖς, αλλά και τους έφεξῆς αἰῶνας· σήμερον έτι ό Πάππας και σύμπας ο Δυτικὸς κόσμος κολοσσιαίας αξιώσεως θά εἶχεν επί της ανθρωπότητος ολοκληρου και ιδίᾳ επί των Έλληνικῶν χωρῶν, έφ' ὧν άμφιβάλλομεν αν έμενον λιθος ελληνικός επί λιθοῦ, τό δὴ λεγόμενον εὐνόητος άρα ο κίνδυνος του Έλληνικοῦ Γένους και τότε και νῦν. Αλλ' ό θεῖος λόγος προτιμήσας την Έλληνικὴν ύπέδειξεν άπασιν τοῖς εθνεσιν ότι αὐτῇ έσται ή παγκόσμιος του έπιστημονικοῦ κόσμου γλώσσα έφεξῆς καθ' όλα τάς εξελίξεις του Έπιστητοῦ· Διό έκτοτε έπεφάνη ό κοσμοπολιτικὸς χαρακτήρ της θείας ταύτης γλώσσας, όν άναγνωρίζαντες οι εξοχώτεροι των σοφῶν της Εὐρώπης άνδρες έσχάτως έσπευσαν να ανακηρύξωσιν εις άπαντα τά εθνη Εὐρώπης, Αμερικῆς κλπ. ότι αὐτῇ δέον γενέσθαι τό έπιστημονικόν της συνεννοήσεως όργανον μεταξὺ του εξευγενισμένου κόσμου· ό δέ γνωστός Έλληνικός Σύλλογος; της Ολλανδίας ταύτην την σημαίαν ήγειρεν εν τῷ μέσῳ του σοφοῦ κόσμου της Εὐρώπης. Τοῦτο πρότερον εκήρυξαν, ό σοφὸς Έιχθάλ, ό Βουρνούφ, ό Τέλφου εν Ούγγαρία, ό Ράινεκ, σοφὸν μέλος της εν Αθηνῶν Γαλλικῆς Σχολῆς, ό περιώνυμος αντιπρότασις του εν Φρειβούργῃ Πανεπιστημίου, κ. Schmid, ό πολὺς Φρήμαν, του όποιου όμως κρίνομεν καλὸν να παραθέσωμεν ένταῦθα τους λόγους, ως ιδίᾳ υποστηρίζοντες την θεωρίαν ήμων άπέτεινε δ' αὐτούς προς τους σπουδαστάς του εν Λιβεροῦλ εκπαιδευτηρίου. «Μανθάνετε,» έίπε, την Λατινικὴν· μανθάνετε την Γαλλικὴν· μή χωρίζετε όσα φύσις και ιστορία συνήψαν· οὔτε την Λατινικὴν εκμανθάνετε άνευ της Γαλλικῆς, οὔτε ταύτην άνευ εκείνης. Δέν γινώσκετε ακριβῶς την Λατινικὴν, εάν άγνοήτε, ποι πορεύετε· άλλ' οὔτε την Γαλλικὴν ακριβῶς γινώσκετε, άγνοοῦντες πόθεν παρήχθη. Σπουδάξτε λοιπὸν την Λατινικὴν, άλλ' ορθῶς. Μὴ δαπανάτε τον χρόνον ποιοῦντες στίχους λατινικοῦς· εξετάξτε δέ μάλλον, τί εστίν ή Λατινικὴ, και τίνα αὐτῇ κατώρθωσεν εν τῷ κόσμῳ. Έάν δέ ζῆ έτι ή γλώσσα της Ρώμης, τί εἶπω περι Έλληνικῆς; είναι άρα γε νεκρά ή γλώσσα, ή αδιαιλέτως λαληθεῖσα και γραφεῖσα επί τσοσάυτας γενεάς μετὰ γαλιόν και επαναληφθείσης δουλείας; Είναι ή γλώσσα της αναλλοιώτου Έκκλησίας, ήτις μόνη παρέχει της έαυτῆς τέκνοις την Νέαν Διαθήκην, εν ή διαλέκτῳ της συνέγραψαν οι Εὐαγγελισται και οι άπόστολοι· είναι ή γλώσσα του πολυπαθοῦς και άρτι αναγεννηθέντος λαοῦ, όν οὐδείς τεχνικός φραγμός θά αποκλείη επί μακρότερον της ένδόξου έστίας της πίστεις και του εθνους του. Νεκρά είναι άρα γε ή γλώσσα του Όμήρου και Αριστοτέλους, άφ' οὐ ζῆ εν τῷ στόματι του Παύλου, και του Χρυσόστομου, του Προκοπίου και του Ευσταθίου, του Ρήγα, του Κοραῆ, του Τρικούπη; (α)

(α) Παλιγγενεσία· Αριθ. 4624· 28 Δεβρίου 1879, έτος ΙΖ.
Αθαν. Πετρίδης, Ήπειρώτης σχολάρχης Πειραιῶς.
(έπεται τό τέλος)

Η ΠΕΡΙ ΧΟΛΕΡΑΣ ΚΑΙ ΠΑΝΟΥΚΛΑΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ

Εὐρισκόμεθα εις τά Βελισσά της Μακεδονίας. Παρά τινι πτωχικῇ έστία, εν ώρα ψυχροτάτης τινός έσπέρας, καθ' ήν σφοδρὸς βορρᾶς, εξῶθι έφύσα και εν παύτῳ αι χονδραῖ νιφάδες της πιπτούσης χιόνος έλευκαινον τό έδαφος, τά δένδρα και τάς στεγὰς των πέριξ οικιῶν, εκάθηντο· γρᾶτα τις όνδονκοντοῦτις μεταξὺ όκτώ άλλων ατόμων, οτινες άπέ-

τέλουν ολοκληρον την οικογένειαν της πτωχικῆς εκείνης καλύβης.

Από καιροῦ εις καιρόν χονδραῖ ρίζαι ελάτης προσετίθεντο εις την πυράν, παρ' ή θερμαινόμενα τά ένεία εκείνα άτομα, κατόπιν ίσως πολλῆς ήμερησίας εργασίας, ιδεικνυντο ζωηρά και χαροποιά.

Δέν μὰς λές, κυροῦλα, δέκοψεν αἴφνης ό μικρὸς Τάκης, τί είναι αὐτῇ ή χολέρα, που φοβῶνται τόσοσιν να μην έλθῃ και ιδῶ στο χωριό μας;

Νά σᾶς πῶ, παιδιά μου. Η χολέρα είναι μιὰ κακὴ ἀρρώστεια, που ἀφανίζει τὸν κόσμο, μὰ πάλι δέν είναι τόσο κακὴ, διότι ἀφίει και ζωντανούς. Η πανοῦκλα είναι εἶναι κακὴ. Θυμᾶμαι στὰ χρόνια μου, που ἔπερνε και εἶδνε, φτύστε τὸν κόρρο σας, παιδιά μου.

Και ἀμέσως ὄλοι οἱ ἀκροαταί, ως ἐκ συμφώνου ἤγειραν τὰς χεῖρας και ἔπτυσον ὑπὸ μάλην.

Κανίνας δέν ἐγλύτωνα, ἐξηκολούθησεν ή γραῖα.

Και τί πρᾶμμα ἦτανε αὐτῇ ή Πανοῦκλα; κυροῦλα, ἤρῳτησεν ή Μαροῦλα, μικρὰ δωδεκάετις κόρη.

Ἦτανε, κόρη μου, μιὰ ἀσχημὴ γυναῖκα, σπυρρασιμένη, μαῦρη, ἀραπίνα, που ἔτρεχε σάν τὸν ἀέρα, και ὅποιον ἔπερνε στὸ δρόμο της, ἔβγανε ἐδῶ ἀπὸ κάτω ἀπ' τὴ μασχάλη ἕνα πρᾶμμα μαῦρο, σάν μελιτζάνα και σὲ δύο τρεῖς ὥρας πέθανε στὸν τόπο. Χίλιοι τὴν ἡμέρα πεθαίνανε ἔτσι, και τοὺς πέρνανε μὲ τὸ κάρρο δέκα δέκα και τοὺς ρίχνανε μέσα σ' ἕνα βαθὺ λάκο και τοὺς σκεπάζανε μὲ ἀσβέστη.

Κι' ή χολέρα τί πρᾶμμα εἶναι;

Ἦ χολέρα είναι. . . ἄχ! τί τραβήξαμε και μὲ αὐτῇ. Ἦτανε και δῶ μιὰ φορὰ φερμένη, τότε ἤμουνα μικρὴ ἀκόμη, και ὅτι εἰσομαζόμενα να 'ραβονισθῶ μ' ἕνα παληκάρη. . . Θιὸς σχωρέση το, που τὸ βρῆκε ή ἀναθεματισμένη στὸ δρόμο της και μοῦ τὸ πῆρε. Ἄχ! τί ἀγάπη που τοῦχα, Θιὸς σχωρέση το.

Και επανέλαβον πάντες την εὐχὴν.

Ἄν τὸν εἶχα τώρα, δέν θά ἤμουνα σ'αὐτὰ τά χάλα. Θά'μουνα μὲ δέκα δούλους. Ἄς κουρευεται. Μὲ συμπαθαῖτε που ἄλλαξα κουβέντα, μὰ τέτοιος νιὸς δέν ξεχνιεται ποτέ. . .

Ἄς είναι, καλὲ κυροῦλα, δέν πειράζει, σχωρεμένος νάνε και αὐτὸς, τί πρᾶμμα λοιπὸν είναι αὐτῇ ή χολέρα; ή-ρώτησε και πάλιν ή Μαροῦλα.

Πάντες ἤκουον μετὰ μεγάλης προσοχῆς.

Η γραῖα ἐξηκολούθησεν.

Εἶναι μιὰ λάμια που τρέχει τρέχει σάν τὴ πανοῦκλα και αὐτῇ και ὅποιον πέρνει ὁ ἀέρας της, τὸν πᾶνει, μὲ συμπάθεια κῆφιμο, και ξερατό, που σὲ λίγες ὥρας πεθαίνει. Ἀκουστε, να σᾶς πῶ τὴν ιστορία, που ἄκουσα ἀπὸ τὴ μάμη μου, θιὸς σχωρέση την, που τὴν ἄκουσε και αὐτῇ ἀπὸ τὴ παραμάμη της, πῶς γίνηκε ή χολέρα και πῶς ή πανοῦκλα.

Ναί, κυροῦλα, ναί, πές μας την, εἶπαν ὄλοι, ως ἐξ ένός στόματος· και ἐπλησίασαν αὐτὴν, ως να ἑθερμαίνοντο περισσότερο ἐκεῖ ή παρὰ τὴ πυρᾶ.

Η ἀγαθὴ γραῖα ἐξαγαροῦσα τότε ἐκ του θηλακίου της παλαιότητας ἐποχῆς ταμβακοθήκη, ἔρρῳφσεν ὀλίγον ταμβάκον, κάπως βορβορώδῃ, και μετ' ἀξιοθαυμάστου ἡρεμίας, ως ιστορικός τις γέρον καθηγητής ἀπὸ της ἔδρας του, επανέλαβε την διήγησιν της.

Κάπου, σὲ μιὰ πολιτεία της Ἀραβίας, κοντὰ σ' τὴ Μέκκα, γινῆθηκε ἀπὸ μιὰ βασίλισσα ἕνα τέρας, που τρώγε ἄμα μεγαλωσε, ὅ,τι ζωντανὸ εὐρισκε μέσα στὸ παλάτι του πατέρα του και ἄνθρωπους και ζῶα. Ὁ βασιλῆας μὴ δύνομενος να ὑποφέρῃ τὸ κακὸ, διέταξε και τὸ δέσανε τὴν ὥρα που κοιμῶτανε και ὕστερὰ τὸ πῆγανε ἀπάνω σ' ἕνα βουνό, στὴν κορυφῇ, γιὰ να τὸ σκοτώσουν. Ἐκεῖ εἶχανε ἀνοίξει ἕνα μεγάλο λάκο, βαθύ, γιὰ να τὸ ρίξουν μέσα και να τὸ σκεπᾶσουν μὲ κατράμι και πίσσα και ὕστερὰ να βάλλουν φωτιά να τὸ κάψουν. Μὰ οι στρατιῶτες που τὸ συνοδεύανε, κουρασθήκανε πάρα πολὺ ἀπὸ τὸν ἀνύφορο του βουνου και ἀφήκανε τὸ θεριὸ ἀλυσοδεμένο κοντὰ σὲ μιὰ ρεματαριά και πῆσαν να κοιμηθοῦνε ἀπὸ κάτω ἀπ' τὸν ἴσκιό ενὸς πλατάνου μεγάλου. Τὸ τέρας βλέποντας πῶς οι φύλακες ἀποκοιμηθήκανε και μὴ μπορῶντας να λύσῃ τὴς ἀλυσίδες που ἦτανε δεμένο, ἀναστῆναξε μὲ τέτοιο πόνο ἀπὸ μέσα ἀπ' τὴ καρδιά του, γιὰ τὸ κακὸ που ἤθελε να τοῦ κάνην ὁ γονιὸς του, που ἀμέσως ὄλη ή ρεματαριά ἐτράνταξε και ἐβούηξε. Τότε παρουσιασθήκανε μπροστὰ του δύο κοπέλες λιγερές, που ἤλιος δέν τὴς εἶδε ἀκόμη, δύο ἀπὸ τὴς πεῖδ ὡμορφες νεράιδες που βρισκόντανε τότες και σάν ἴδαν τὸ θεριὸ σ'αὐτῇ τὴ θέσι τὸ λυπηθήκανε και τὸ ρωτήσαν, γιὰτί 'ναι σ' αὐτῇ τὴ θέσι και τί θέλει να τοῦ κάνομεν γιὰ ἐκδίκηση.

Ο ΕΝ ΜΟΝΑΧῳ ΕΛΛΗΝ ΔΙΔΑΧΜΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΤΗΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ κ. ΓΚΥΖΑΣ

— Α! ευχαριστῶ, τὴς εἶπε τὸ θεριὸ· και ἐκλαψε. . .

Νά, τί θέλω να κάνετε. Ἐγὼ εἶχα ὅπως ὄλοι οι ἀν-

θρωποι δύο πατέρας. Τὸν ένα σὲ τοῦτο τὸ κόσμῳ, που μοῦ δῶσε τὸ σῶμα· και τὸν ἄλλο· στὸν ἄλλο, που μοῦ δῶσε τὴ ψυχῇ. Τί φταίω ἐγὼ, αν μοῦ δῶσανε τέτοιο ἀσχημὸ και καταραμένο σῶμα και τέτοια μαῦρη και ἀσπλαγγνὴ ψυχῇ. Ἐκεῖνοι ξέρουνε τὴν αἰτία και τώρα δέν μ' ἀφίουνε να ζῆσω, παρὰ σὲ μιὰ ὥρα θά μὲ κάψουνε σάν τὸ πεῖδ λυσοασμένο σκυλί. Λοιπὸν θέλω ἐκδίκησι και ἐκδίκησι μεγάλη ἀπὸ τέτοια παληκοκωνία ἀδικη, που και αὐτῇ δέν μ' ἐσπλαγίσθηνε διόλου, και μὲ κατάρτει, που εἶναι ὄλη κακία και ψευτεσι, και κάθε ἀνθρωπος θέλει ὄλα τὰ καλὰ δικὰ του. Τί φταίει ὁ τίγρης και τὸ λιοντάρι, αν γεννηθήκανε θεριά; Νά γυρίζετε λοιπὸν σάν τὸν ἀέρα ὀλόγυρα στὸν κόσμο, αἰώνια να τρέχετε και ὅ,τι ἀνθρωπο συνειπάρῃ ὁ ἴσκιος σας, να μην ἔχη γιατρεία ἀπὸ γιατρό, να μὴ γλυτῶνῃ ἀπὸ τὸ θάνατο. . .

Μὰ κατὰξτε καλά, να μὴ γελασθῆτε και σταματήσετε πουθενά, γιὰτί εἴσθε χαμένες, παρὰ ὅταν κουράζεσαι ή μιὰ και στίκεται, ή ἄλλη να γυρίξῃ και παντοῦ να φέριτε ἐρη-

μωσι και καταστροφή. Αυτή είναι η τελευταία μου θέλησι.
 'Ακούτε ;
 —'Εννοια σου, καυμένη θέρμο και θα γίνη το θέλημά σου απαντήσανε εκείνες. Μα να μάς χαρίσης και τ'ονομά μάς γιά να ξέρη ο κόσμος ποιά θα φταιή άμα σταματήση πρώτα.
 —'Α ναι, έχετε δικαιο. Συ λοιπόν η ποιδ μικρή θα 'σαι η Χολέρα και συ η Πανούκλα· συ θα κτυπάς το κόσμο κατὰ κεφαλα και συ αλύπητα.

Μετὰ μία ώρα το τέρας εκαιόντανε μέσα σι πόνους φοβερούς που 'πέφερε όλα τα μαρτύρια και τα βουνά βογκούσανε και αι νεράιδες άφου καθήσανε και τα ιδανε όλα τα βάσανα του ως το τέλος, 'πήραν από 'κει το φύσημά τους με όρμη, και από 'κείνη η στιγμή γυρίζουν το κόσμον οι άφρονισαμένες και οι αναθεματισμένες και δεν έχουνε σταματισμό, όπου περάσουνε ολόυθη τη καταστροφή, το θάνατο και την έρημωσι φέρουνε.

Αυτη, παιδιά μου, είναι η ιστορία της Χολέρας και της Πανούκλας όπως μάς την είπαν οι μανάδες μας και ο θεός να μάς φυλάει από τέτοιο κακό.

Και η ιστορική γραία έποικε διαρκώς το σημεϊον του σταυρου, όπερ επαναλαμβάνον το άκροατήριον της σιωπής, έθεατο μετά προσοχής την ήμερον και άπαθή μορφή της.

Σ. Π.

ΖΩΗ ΚΑΙ ΕΡΗΜΩΣΙΣ

'Εκει ένθα πρό ολίγου έβασίλευεν η ζωή, ητις εκύβερνα το σκάφος και διήθυσεν αυτό άνα μέσον της βώουσης τρικυμίας, των ύρυσμένων κυμάτων και των μαινομένων ανέμων και της δίνης της καταϊγίδος, ήδη άπιουσα, άγει και φέρει αυτό το πύρ, η φρίκη, ο τρόμος, η καταδρομή και η έρημωσις. 'Οποία διαφορά! μεταξύ ήρεμιας και ταραχής, ζωής και έρημώσεως, γαλήνης και καταστροφής!

Η ζωή έφερε την άρμονίαν, την πρόδοον, την γαλήνην, την τάξιν και την προσευχήν, ενώ το ναυάγιον την θύελλαν, άταξίαν, άποσύνθεσιν και ώρυγήν.

'Οποια ύψηλα σκέψεις πρό της εικόνας ταύτης !
 Που ήδη ο πλοίαρχος, οι ναυται και επιβάται ; που ο κυβερνήτης και οδηγός ; που τα ίστια και το ηηδάλιον ; 'Ηφανίσθησαν όλα και την ζωήν διεδέχθη η φρίκη και ο θάνατος, και τον κυβερνήτην ήδη άναπληροί η διακρίσις των φοβερών στοιχείων, άτινα συνώμωσαν την καταστροφήν.

'Ιδετε ποτε τον άνεμον κυβερνήτην ; 'Ιδου αυτός.
 'Ιδετε ποτε το πύρ πλοίαρχον ; 'Ιδου αυτός.
 'Ιδετε ποτε το κύμα ηηδάλιον ; 'Ιδου και αυτό.
 'Ιδετε ποτε την βροχήν επιβάτην ; 'Ιδου και αυτη.

Και διατί η αντικατάστασις αυτη της ζωής διά των στοιχείων ; 'Ερωτήσατε την φύσιν. 'Αλλ' έως ποτε τέλος ο άνθρωπος θα διατελη εν άγνοία των μυστηριωδών αυτών γεγονότων, άτινα άπλως εκάλεσεν ούτος φυσικα φαινόμενα ; τί συμβαίνει τέλος εν τω κόσμω τούτω, ένθα την ώραίαν ζωήν, το άρεστόν άγημα του πλάστου τόσο συνήθως διαδέχεται το μέλαν σκότος και η φρίκη ; 'Εως ποτε τέλος αυτη η φύσις θα κατακρατη τον άνθρωπον τυφλόν πρό τοιούτου άπτου γεγονότος, αλύτου μυστηρίου ; Δεν άκροϋσιν αι συμφοραί του, αι άτυχίαι του, αι όδύνηι του, τα τόσα δεινά του και ο άναπόδραστος θάνατός του, αλλά πρέπει έτι και η άγνοια των αιτίων και σκοπών των άκατανοήτων αυτών επιδρομών και φαινομένων να επιτείνη την θλίψιν του ;

Πτωχέ άνθρωπε ! τυφλός ήλθεσ ένταυθα και τυφλός φεύγεισ !!!

Ροδς.

ΠΛΑΝΗ

Σε ύπέθετον πώς ήσο του Φειδίου φαντασία
 'Ω ! ενόμιζον πώς θαλλει εις τα στήθη σ' ευτυχία.
 Και επόθουν μετά πάθους φίλη μου να σε γνωρίσω
 με του ξαρος τα ρόδα την ζωήν σου να κομήσω.
 Πλην σε είδον και η μαγεία των όνειρων διελύθη
 'Κ' εκ των όφθαλμών μου δάκρυ καϊον και πικρόν έχύ.
 Πόσα ήλιπζον, ώ πόσα! ποι' άπάτη, ποία πλάνη !
 ο έρωσ ο Πλατωνικός στο νούν σου να μη φθάνη !

Έν Φενεώ τη 7 Ιανουαρίον 1894.

Παναγ. Ν Πλατανίτης

ΕΠΙ ΤΩ ΘΑΝΑΤΩ ΤΟΥ ΑΔΕΛΦΟΥ ΜΟΥ ΝΙΚΟΥ.

Πουλάκι άγγελόμορφο 'ς την γή μας πώς 'πλανήθησ,
 Γιά λίγο χρόνο μονάχα, κι' έπειτα μάς άφίνεις ;
 Μήπως του κόσμου τα δεινά τα τόσα έφοβήθησ ;
 Γιατί 'βαρύνησ δύστυχο 'τόν κόσμο πληά να μείνησ ;

Είνε πικρός ο χωρισμός ! Μι τι καρδιά πουλι μου,
 Μας έφυγε ένα πρωι κι' άκόμη σε ζητούμε ;
 'Αχ ! έστερήθησ, Νικο μου, για πάντα το φιλι μου,
 Χωρις σε, πληά άγάπη μου, μονάχοι πώς θα ζούμε ;

Ξένη ζωή εξήλευσεσ, ζήτησεσ ξένα μέρη,
 Τόν ουρανόν προτίμησεσ να κάμης κατοικία !
 Κοιμήσου άγγελούδε μου· πλησιόν σου θα φέρη
 Κ' έμε ο χρόνος, η στιγμή θα έλθη η γλυκειά.

Πόσες φορές μελάγχολον και πλήρη άθυμιασ,
 Δεν με ήπαίδυνησ έσύ με τα γλυκά σου λόγια !
 Που τάλπιζα ότι θαρβή στιγμή μεστή πικρίασ,
 'Όπου εις σε πουλάκι μου θα ψάλλω μοιρολόγια ;

Πέ μου μικρό άδελφι μου, μονάχο δεν φοβάσαι,
 'Ανω σε ύψη σ' έρημια σε ξενητεία να μείνησ ;
 Δεν ήβαρύνησ μεταξύ άγνωστων να κοιμάσαι ;
 'Αχ ! έλα 'ς τη μανούλα σου ! 'Αχ ! μη την παραδέρνησ !

Κοιμήσου άγγελούδε μου, κι' όσω μακράν σου μένω,
 Νυχθημερόν, άείποτε, εν όσω αναπνέω,
 Θα έρχωμαι 'ς τον τάφον σου με δάκρυα να τον βαινω,
 Θα σ' ένθυμούμαι πάντοτε και πάντα θα σε κλαίω !

Ο 'Αδελφός σου ΚΩΝ. Α. ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗΣ.

'Εν 'Αθήναισ τη 18 Νοεμβρίου 1893.

ΤΗ ΔΕΣΠΟΣΥΝΗ

'Ω ! τί όμμα
 'Ω ! τί στόμα,
 'Ω ! τί χείλη
 'Εχεισ φίλη !
 Με πληγόνει
 Μου παγόνει
 Φεύ ! Τό αίμα
 'Εν σου βλέμμα.
 Πάσχω τόσο
 Να γλυτώσω,

Τί να κάμω ;
 Που να δράμω ;
 Των χαρίτων
 Ποία ήτον,
 Τόσω νέα
 Και ώραία ;
 Σύ . . . . .
 'Εχεισ μόνη
 Τόσα κάλλη
 'Οχι άλλη !

Αύγουστος 1893.

ΒΗΣΣΑΣ.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ.

Ν. Π. Ζάκυνθοσ. 'Εχει καλώσ. 'Ευχαριστούμεν. Εισεπραχθη παρ' αντιπροσώπου ήμων.—Σ. Κ. Κέρκερασ. Δελτάριον έλήφθη. Στείλατε σημεϊωσιν συνδρομητών και εισπραχθέντα. 'Ευχαριστούμεν επί ταίς ενεργίαισ σας.—Δ. Κ. Καλαμπάκασ. Συνδρομή σας έλήφθη. Σας ενεγράψαμεν.—Δ. Π. Ξηροχωρίωσ. 'Ελήφθη και έτερα συνδρομή. 'Ευχαριστούμεν, ως και διά νέουσ συνδρομητάσ, ουδ' αναμένομεν.—Β. Μ. Μούσκιοσ. Είς επιστολήν σας απητήσαμεν, ουδ' αναμένομεν.—Δ. Γ. Κ. Βάλωσ. Συνδρομή έλήφθησιν, ουδ' αναμένομεν.—Ν. Γ. Κ. Στρυμόνιοσ. 'Αποδείξεισ στέλλομεν ταχυδρομικώσ.—Σ. Ζ. 'Αργυρίουσ. Ζητούμενον φύλλον σας απεστειλάμεν.—Σ. Ζ. 'Αργυρίουσ. Σας ενεγράψαμεν άμφοτέρωσ.—Δ. Κ. Δημητριάδωσ. 'Ενεγράψαμεν πάντεσ. 'Ευχαριστούμεν. Γράφομεν.—Α. Μ. 'Α. 'Αργυρίουσ. Σας ενεγράψαμεν. Συνδρομή έλήφθη. 'Αποδείξεισ εν παρόντι φύλλω.—Α. Α. Μαργησάωσ. Ουδέμιζιν συνδρομήν σας ήμείσ ελάδομεν έτι.—Γ. Κ. 'Ολεονίωσ. 'Επιστολή και δελτάριον έλήφθησιν. Αναμένομεν. Συνδρομητήσ ενεγράψη.—Γ. Φ. Κάϊρωσ. Σας ενεγράψαμεν, αλλά συνδρομή σας, ως γράφετε, δεν έλήφθη. Ταχυδρομείον ένταυθα δεν έλαβεν επιταγήν.—Α. Α. Π. Κάϊρωσ. 'Επιστολή και συνδρομή σας έλήφθησιν. Σας ενεγράψαμεν και απεστειλάμεν αποδείξεισ εν παρόντι φύλλω.—Δ. Π. Π. Λαμίασ. 'Επιστολή και περιεχόμενα έλήφθησιν, ευχαριστούμεν.—Κ. Χ. Π. Πύργωσ. Σας ενεγράψαμεν. 'Αποστειλάτε συνδρομήν σας.—Κ. Π. Γαλιξείδιοσ. Συνδρομή σας έλήφθη. 'Αποδείξεισ εν παρόντι φύλλω.—Γ. Α. Α. Βραϊλα. 'Επιστολή σας έλήφθη. Αναμένομεν.—Ι. Β. Βραϊλα. 'Επιστολή με κουπόνι έλήφθησιν. 'Ευχαριστούμεν. Γράφομεν.—Ν. Π. 'Οδυσσόωσ. Δελτάριον έλήφθη. Δύνασε να τα στείλητε εν συστατημένη επιστολή, όπως πάντεσ πράττασαι.—Γ. Π. Βατιλήσ. Κύπρωσ. Σας ενεγράψαμεν από 1 Ιανουαρίου. Συνδρομήν σας δύνασε να στείλητε κατ' εθέλιαν.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ

- 266. Αίνιγμα. 1. Διά θερμής προσευχής ανακουρίζονται αι θλίψει.
- 2. 'Ο Κανάρης ήρατο περι κλειστέ νίκασ βοηθηθείσ και υπό της τύχης, ως λέγουσιν οι συμμαχηταί του.
- 3. 'Ο μειλίχιος τρόπος δύναται τα των έχθρών πάθη να καθιστά άκίνδυνα.
- 4. Βεβαϊούται, ότι τα 'Ισθμια και η Ποσειδωνία ένηγκαλίσθησαν διά της ένώσεωσ των δύο θαλασσών.
- 269. Φωνηέντολιπον. λλ μν βλ νθρν λλ δ θσ κλ.
- 270. 'Ελλεποσομφωνον. ου αο ει ει ο ι ο
- 268. Κερκωμένοι θισάι. Τατιανή Μ. Ζαδί.

ΛΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝ ΤΩ 29 ΦΥΛΛΩ ΑΙΝΙΓΜΑΤΩΝ

- 254. Αίνιγμα.—Γαλιλαϊός—Γαλατός
 'Ελυσαν αυτό, η δεσποινίς 'Ελένη 'Αργυρίου εξ 'Αθηνών, η δεσποινίς Μαρία Χαρθλιά εξ 'Αθηνών, ο κ. Ι. Σαραμαντής εξ 'Αθηνών, ο κ. Εύστ. Α. Σκλαβούνοσ εξ 'Αθηνών, ο κ. Εύαγγ. Μανούσοσ εκ Σύρου, ο κ. Δημοσθ. Σακελλαρίου εξ 'Αθηνών, ο κ. 'Ιω. Κουρκουμέλησ εκ Μεσολογγίου, και ο κ. Σ. Δ. Παπάσ εκ Ξηροχωρίου.
- 255. Αίνιγμα. Νεαρός—Κερρός.
 'Ελυσαν αυτό, η δεσποινίς 'Ελένη 'Αργυρίου εξ 'Αθηνών, η δεσποινίς Μαρία Χαρθλιά εξ 'Αθηνών, ο κ. Ι. Σαραμαντής εξ 'Αθηνών, ο κ. Εύαγγ. Μανούσοσ εκ Σύρου, ο κ. Εύστ. Μηνίκασ εξ 'Αθηνών, ο κ. Δημοσθίνωσ Σακελλαρίου εξ 'Αθηνών, η δεσποινίς Μαρία Παπαλεονάρδου εκ Πειραιώσ, ο κ. Ι. Κουρκουμέλησ εκ Μεσολογγίου, ο κ. Π. Δ. Πολυχρονιάδησ εξ Αίγιου, ο κ. Γ. Σκυριανίδησ εκ Καΐρου, η δεσποινίς 'Ευγενία Πιερώνη εξ 'Αθηνών, ο κ. Ε. Βρυώνησ εκ Πειραιώσ, και ο κ. Π. Πατανίτησ εκ Φενεού.

- 257. Αίνιγμα. Πεζοπόροσ—Πεζοσ—Χορόσ.
 'Ελυσαν αυτό ο κ. Ι. Σαραμαντής εξ 'Αθηνών, και ο κ. Δημ. Σακελλαρίου εξ 'Αθηνών.
- 258. Αίνιγμα. 'Αστακόσ—Ψεττακόσ.
 'Ελυσαν αυτό η δεσποινίς 'Ελένη 'Αργυρίου εξ 'Αθηνών, η δεσποινίς Μαρία Χαρθλιά εξ 'Αθηνών, ο κ. Ι. Σαραμαντής εξ 'Αθηνών, ο κ. Ι. Σκλαβούνοσ εξ 'Αθηνών, ο κ. Εύαγγ. Μανούσοσ εκ Σύρου, ο κ. Εύαγγ. Μανίκασ εξ 'Αθηνών, ο κ. Δ. Σακελλαρίου εξ 'Αθηνών, η δεσποινίς Μαρία Παπαλεονάρδου εκ Πειραιώσ, ο κ. Ι. Κουρκουμέλησ εκ Μεσολογγίου, ο κ. Π. Δ. Πολυχρονιάδησ εξ Αίγιου, ο κ. Γ. Σκυριανίδησ εκ Καΐρου, η δεσποινίς 'Ευγενία Πιερώνη εξ 'Αθηνών, ο κ. Ε. Βρυώνησ εκ Πειραιώσ, ο κ. Π. Πατανίτησ εκ Φενεού, και ο κ. Σ. Δ. Παπάσ εκ Ξηροχωρίου.
- 259. Αίνιγμα. Ταώσ.
 'Ελυσαν αυτό ο κ. Ι. Σαραμαντής εξ 'Αθηνών, ο κ. Ι. Σκλαβούνοσ εξ 'Αθηνών, ο κ. Εύαγγ. Μανούσοσ εκ Σύρου, ο κ. Εύαγγ. Μανίκασ εξ 'Αθηνών, ο κ. Δημοσθ. Σακελλαρίου εξ 'Αθηνών, η δεσποινίς Μαρία Παπαλεονάρδου εκ Πειραιώσ, ο κ. Π. Δ. Πολυχρονιάδησ εξ Αίγιου, ο κ. Γ. Σκυριανίδησ εκ Καΐρου, η δεσποινίς 'Ευγενία Πιερώνη εξ 'Αθηνών, ο κ. Π. Πατανίτησ εκ Φενεού, και ο κ. Σ. Δ. Παπάσ εκ Ξηροχωρίου.

Σημ. Πρώτοσ λύτησ τριών εκ των άνωτέρω αίνιγμάτων άνοδείχη η εξ 'Αθηνών δεσποινίς 'Ελένη 'Αργυρίου, ήτις θα λάβη το ύποσχεθέν δώρον.
 Παρακαλείται ο έκ Σύρου κ. Καμπάνησ ο εργάτησ του ύπ' αρ. αίνιγματόσ του, να στείλη ήμίν η τη δεσποινίδι Μαρία Χαρθλιά, δευθοντρία 'Εκπαιδευτηρίου εις Κολονάκιοσ, εν 'Αθήναισ, το ύπ' αυτού ύποσχεθέν δώρον.

Γ. ΒΛΑΒΙΑΝΟΣ

'Οδοσ 'Ερμού
 άπέναντι Καπνικαρέασ.
 Γυναικείοι πίλοι
 και παιδών
 'Ετοιμοι
 και κατ' παραγγελίαν.

Προσέτι πωλοδνται
 λεανκώσ και χονδρεκώσ άνθη, πετερά, αίγρέται, τενίαι, ύφασματα, πετηνά, ψιάθαι, καστόρια και όλα τα είδη δια στόλεσμών των γυναικείων πέλων εις συμπερωτάτασ τιμήσ.

Το Κατάστημα τουτο
 φημιζεται διά την καλήν
 περιποίησιν και ταχύτητα,
 κομψότητα και στερεότητα
 πάντων των εν αυτώ
 πωλουμένων.

Τρέξατε. Τρέξατε.

OCULAIRE VINOT

S'adaptant à toutes les lunettes, pour l'observation de astres, ne renversant pas les objets, susceptible des différentes puissances à volonté. Prix, 15 francs.
 Lunette munie de cet oculaire.
 Prix, 40 francs.
 Avec cette lunette, on peut voir l'anneau de Saturne
 J. VINOT, COUR DE ROHAN, PARIS.

ΘΑΥΜΑ ΕΥΘΗΝΙΑΣ

ΕΚΤΑΚΤΟΣ, ΜΟΝΑΔΙΚΗ, ΑΠΙΣΤΕΥΤΟΣ ΕΥΚΑΙΡΙΑ

δι' όσους θέλουν να αποκτήσουν το σοφόν, το άθánατον, το éθνικώτατον σύγγραμμα, τήν

ΜΕΓΑΛΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΙΣ ΤΟ ΤΡΙΤΟΝ ΤΗΣ ΑΡΧΙΚΗΣ ΤΙΜΗΣ

Τά καταστήματα ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ θέλουν να καταστήσωσι προσιτήν τήν ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ και εις όσους δέν ήδυνήθησαν έτι να τήν αποκτήσωσι, διαθέτουν από σήμερα τα τελευταία 500 σώματα αντί μόνον ΔΡΑΧΜΩΝ ΕΙΚΟΣΙ ΔΙΑ τήν Ελλάδα και ΦΡ. ΧΡ. ΕΙΚΟΣΙ ΔΙΑ τó έξωτερικόν, παρ- έχοντα δωρεάν και τόν σχετικόν καλλιτεχνικώτατον "Ατλαντα τής Ιστορίας.

Εύθηνία πρωτοφανής! Μé μόνον **δρ. 20**!! αποκτά τις τó λαμπρότερον, τó πολυτιμώτερον, τó όγκωδέστερον τών ελληνικών συγγραμμάτων, συγκείμενον εκ πέντε μεγάλων τόμων μετά τού "Ατλαντος και άπαρτιζόμενον εκ 260 τυπογραφικών φύλλων, ήτοι σελίδων 4,160!!!

Οί φοιτηταί, διδάσκαλοι, μαθηταί, αξιωματικοί τού ελληνικού στρατού, λόγιοι, έμποροι, βιομήχανοι, πάντες πρέπει να τó αποκτήσωσι.

Είς τοιαύτην τιμήν είναι κρίμα να μη έχη τις εις τήν βιβλιοθήκην του, εις τó γραφεϊόν του ώς έγκόλιον και κειμήλιον τήν άθánατον ΕΛΛ. ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ.

Είναι ανάγκη να ύπομνήσωμεν ότι πās μεμορφωμένος άνθρωπος όφείλει να μελετά και να σπουδάξη τήν ιστορίαν τής πατρίδος του; πρό πάντων δέ ó Έλλην, αφού αύτη είναι ιστορία αύτή τού παγκοσμίου πολιτισμού και τής ανθρώπινης προόδου; και παρέχει τās δραματικώτερας και καταπληκτικώτερας σελίδας;

ΜΗ ΧΑΣΗΤΕ ΤΗΝ ΕΥΚΑΙΡΙΑΝ

Διότι, άμα γείνουν άνάγκαστα τα τελευταία 500 αντίτυπα, θα τήν ζητήτε εις τó διπλάσιον, εις τó τριπλάσιον τής σημερινής τιμής και δέν θα τήν εύρίσκετε, διότι, ή Έλληνική Ιστορία Παπαρρηγοπούλου, δέν είνε από τα βιβλία έκείνα τα όποια εκδίδονται τόσον εύκόλως και συχνάκις.

Οί άποστέλλοντες τó αντίτιμον, ήτοι φρ. χ. 20 εκ τού έξωτερικού και δρ. 20 εκ τών έπαρχιών

« Πρός τήν Διεύθυνσιν τών Καταστημάτων "Ανέστη Κωνσταντινίδου, Είς Αθήνας », λαμβάνουσιν άμέσως ταχυδρομικώς και επί συστάσει τούς 5 όγκώδεις τόμους και τόν "Ατλαντα τής Έλληνικής Ιστορίας Παπαρρηγοπούλου.

Η άποστολή τών χρημάτων πρέπει να γίνεται διά συστημένων έπιστολών.

Οί εν τῷ έξωτερικῷ δύνανται να στέλλωσι τó ισότιμον τών φρ. χ. 20 είτε διά ταχυδρομικών έπιταγών, είτε εις δύο μισά είκοσάφραγρα έσφηνωμένα εις χαρτόνιον έντός συστημένης έπιστολής, εάν θέλουν να λάβουν τó άθánατον, σύγγραμμα, τήν

ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ

Δραχ. 20 διά τās έπαρχίας! **φρ. χρ. 20** διά τó έξωτερικόν!!

έλευθέραν ταχυδρομικών τελών.

ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΣ ΕΥΚΑΙΡΙΑ

Διά προμήθειαν επίπλων.

Έν τῷ όρφανοτροφείῳ Χατζή Κώστα εξετέθησαν πρός πώλησιν διάφορα έπιπλα, έργα τών όρφανών τού καταστήματος, όιον μπουφέδες, δουλάπια, τραπέζαρια, βιβλιοθήκαι, γραφεία, έρμάρια μαγαζείου, τραπέζια σάλας, κονσόλες, κομά, νιπτήρες, κομοδίνα, καναπέδες, πολυθρόνες, καθέκλαι τραπέζαριας και σάλας, και διάφορα άλλα αντικείμενα και κομψοτεχνήματα διά στολισμόν αίθουσών. κτλ.

Πάντα τά άνωτέρω έκτός τής άπαραμύλλου στερεότητος και κομψότητος αυτών πωλούνται 20% εύθυνότερα από τά εν τῇ πόλει καταστήματα.

Διά τούς εν ταις έπαρχίας και τῷ έξωτερικῷ άγοραστάς ή «Φύσις» αναλαμβάνει πāsαν εύθύνην τής προμηθείας και άποστολής αυτών όπου δει.

THE SUNNY HOUR

Published by a boy for boys and girls

A monthly paper for the home circle

Short stories, parlor magic, wit and humor, games and sports, for boys and Girls.

Συνδρομηται έγγραφονται παρ' ημῶν.

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ οι δίδοντες παραγγελίας εις τó γραφεϊον τής «Φύσεως» δι' αγοράν τίτλων, βιβλίων και άλλων αντικειμένων ν' άποστέλλωσι ταυτόχροτως και τó αντίτιμον, διότι έκτός τού ότι πρέπει να έχωμεν διαθέσιμα παλλά πρός τούτο κεφάλαια, ύποκειμεθα και εις ζημίας ένεκα τής αύξομειώσεως τού φράγκου.

Τό επί τής όδου Προαστείου παράρτημα τών γραφείων τής «Φύσεως» μετεκομίσθη άκριβώς έναντι τού Ναού τού άγίου Γεωργίου.

Έκ τού Τυπογραφείου ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ